

Brüssel, 12.9.2018
COM(2018) 644 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE,
NÕUKOGULE JA EUROOPA INVESTEERIMISPANGALE**

Tõhusam finantsraamistik väljaspool Euroopa Liitu tehtavate investeeringute jaoks

1. Sissejuhatus

Selleks et tulla toime meid ümbritseva maailma üha keerulisemate probleemidega – alates vaesusest, konfliktidest ja rändest kuni kliimamuutuste ja demograafiliste probleemideni –, tuleb arengu rahastamisel kombineerida mitmesuguseid rahastamisallikaid¹. Mõju suurendamiseks tuleb nii era- kui ka avaliku sektori vahendeid kasutada nii tõhusalt kui võimalik. Selleks peab Euroopa Liit olema kiire ning valmis kohandama ja edasi arendama oma rahastamis- ja poliitikavahendeid, mis on nähtud ette investeerimiseks väljaspool ELi, ning täiendama seeläbi oma traditsioonilisi arengukoostöö vahendeid, et täita kestliku arenguga seotud kaugeleulatuvad kohustused.

Kui sõltumatute erainvesteeringute tingimused ei ole partnerriikides piisavalt täidetud, pakub EL üha rohkem toetust tagatiste kaudu. Nii täiendavad rahastamisvahendid traditsioonilisi arengukoostöö vahendeid. Kui ELi toetatavaid välisinvesteeringuid kasutatakse tõhusamalt, aitaksid need kaasa partnerriikide majandusstruktuuride ja taristu moderniseerimisele, mis omakorda sillutaks teed töökohtade loomisele, muu hulgas ka noorte jaoks, ja kestlikule arengule.

Vahendeid võiks aga kasutada tulemuslikumalt. Liidu toetatavate välisinvesteeringute eesmärk peaks olema teenida nii partnerriiks oleva sihtriigi kui ka ELi pikaajalisi huve ning nad peaksid edendama kahe poole vahel püsivaid ja sügavaid majandussuhteid. Oluline on tagada, et projektide puhul ei lähtutaks ainult lühiajalistest kaalutlustest, vaid et need pakuksid nii partnerriigile kui ka ELile pikaajalist strateegilist väärtust.

Lisaks peavad liidu toetatavad välisinvesteeringud vastama aluslepingute nõuetele, mis käsitlevad kooskõla ELi välistegevuse ja muu poliitikaga². Praegu valitseva killustatuse tõttu ei tehta investeerimisotsuseid alati asutuste ja liikmesriikide vahel täielikult koordineerides ja omavahel konsulteerides, mis võib nõrgendada ELi võimet täita kolmandate riikidega seotud välispoliitika eesmärke. Need hõlmavad liidu eesmärke, mis tulenevad partnerluse raamlepingust, mille eesmärk on ühtne ja sihipärane tegevus, mis tähendab liidu ja tema liikmesriikide koordineeritud tegutsemist rahastamisvahendite, abivahendite ja mõjujõu koondamiseks, et luua kolmandate riikidega laiahaardelised partnerlused rände paremaks haldamiseks³.

Sellest tulenevalt on mõned liikmesriigid rõhutanud vajadust vaadelda Euroopa finantsraamistikku arengu rahastamise jaoks ning eelkõige Euroopa Investeeringuspanga (EIP) ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) rolle fundamentaalsemast vaatenurgast⁴. Seepärast on Saksamaa ja Prantsusmaa andnud teada oma kavatsusest luua eksperdirühm, kes seda teemaks arutaks.

¹ Kooskõlas kestliku arengu tegevuskava 2030ga ja Addis Abeba tegevuskavaga.

² ELi toimimise lepingu artiklite 208 ja 212 alusel peab liit tagama arengupoliitika ning muude majandus-, finants- ja tehnilise koostöö meetmete elluviimise kooskõlas ELi välistegevuse raamistiku ja põhimõtetega. ELi lepingu artikli 21 kohaselt peab liit tagama kooskõla oma välistegevuse eri valdkondade vahel ning nende ja muude poliitikavaldkondade vahel.

³ Komisjoni 7. juuni 2016. aasta teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule ja Euroopa Investeeringuspangale Euroopa rände tegevuskava alusel uue ELi ja kolmandate riikide partnerlusraamistiku loomise kohta, COM(2016) 385 final.

⁴ <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/country-files/germany/events/article/europe-franco-german-declaration-19-06-18>

Komisjon toetab kõiki jõupingutusi muuta välisinvesteeringute institutsiooniline ja tegevusraamistik veelgi tulemuslikumaks ja toimivamaks, et tagada, et see vastab täielikult praegustele investeerimisprobleemidele Aafrikas, ELi naabruses ja mujal maailmas, kuid rõhutaks samal ajal kiirete ja toimivate lahenduste vajadust. Mis puudutab Aafrikat, siis komisjon võttis täna vastu teatise uue Euroopa–Aafrika kestliku investeerimise ja töökohtade loomise alliansi kohta,⁵ milles on esitatud konkreetsed meetmed Aafrika ja ELi partnerluse raames Aafrika Liiduga kokku lepitud kohustuste täitmiseks.

Komisjon korraldas juba 2018. aasta alguses eriseminare liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmadega, milles käsitleti Euroopa välisinvesteeringute finantsraamistikku.

Komisjon kutsub **kiireloomulise prioriteedina** praegusi peamisi finants- ja arenguasutusi, kes tegutsevad arengu rahastamise valdkonnas riigi ja Euroopa tasandil, üles kaaluma ELi tagatisega investeeringute rahastamisel **koostööpõhisemat lähenemiskiisi**, mis oleks kooskõlas ELi välistegevuse eesmärkidega. Selleks et rakendada täielikult liidu ja liikmesriikide arengupoliitika koordineerimise üldpõhimõtte, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 210, julgustatakse eriti neid turul tegutsejaid suurendama tegevuse sünergiat ja täiendavust nii geograafiliste ja valdkondlike aspektide puhul kui ka asjatundlikkuse ja kogemuste puhul, säilitades samal ajal turul innovatsiooni ning terve konkurentsi ja mitmekesisuse. Sellist koostööd võib laiendada ka muudele üleilmsetele rahvusvahelistele finantsasutustele.

Kuna paljudes ELi naaberpiirkondades ja Aafrikas on keeruline ja ebakindel olukord, on komisjon veendunud, et tuleb kiiresti tegutseda ja et EL peab praegu keskenduma pigem toimivatele ja praktilistele lahendustele, mitte meetmetele, mis eeldaksid põhjalikke institutsioonilisi ja struktuurseid muudatusi, nagu uute organite või üksuste loomine või ELi eelarvest lisakapitali kaasamine. Euroopa Parlamendi, nõukogu, komisjoni ja kõrge esindaja välja töötatud laiaulatuslikud välispoliitikaraamistikud annavad ka edaspidi suuniseid kooskõlas ELi prioriteetide ja asjaomaste riikidega sõlmitud partnerlustega ning vastavad nende investeerimisvajadustele. Komisjon tagab jätkuvalt, et ELi eelarvet kasutatakse võimalikult arukalt ja et iga kulutatud euro kohta saadakse rohkem lisaväärtust.

2. Olemasolevate vahendite võimalikult tõhus kasutamise

Selleks et saavutada oma kaugeleulatuvad välistegevuse eesmärgid,⁶ püüab EL koondada kokku kõik asjaomased vahendid ja asutused, kombineerida rahastamisallikaid ja tagada, et rahastamisvahendid toetavad piisavalt ja järjekindlalt ELi välispoliitika eesmärkide saavutamist. ELi eelarvest toetatavatel investeeringutel on selles kontekstis oluline roll, sest nad põhimõtteliselt täiendavad muid vahendeid, nagu toetused, mis on jätkuvalt äärmiselt olulised selliste probleemide lahendamisel, mida ei saa lahendada investeeringutega. Sellega seoses on oluline võtta arvesse asjaolu, et investeerimisvajadused ja probleemid, mis esinevad ELi partnerriikides, eelkõige kõige haavatavamates partnerriikides, sealhulgas vähim arenenud riikides, suure võlakoormusega vaestes riikides ja ebakindla olukorra või konfliktidega riikides, on erinevad.

⁵ „Teatis uue Euroopa–Aafrika kestliku investeerimise ja töökohtade loomise alliansi kohta: viime oma investeerimise ja töökohtade loomise partnerluse uuele tasandile“, COM(3018) 643.

⁶ Vt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 208, ELi välis- ja julgeolekupoliitika üldine strateegia (https://eeas.europa.eu/archives/docs/top_stories/pdf/eugs_review_web.pdf) ja „Uus Euroopa arengukonsensus „Meie maailm, meie väärikus, meie tulevik“, ELT C 201, 30.6.2017, lk 1), mis toetub kestliku arengu tegevuskava 2030 ja Addis Abeba tegevuskava üldiselt kokku lepitud põhimõtetele.

2.1. Välisinvesteeringute kava

EL on juba astunud otsusekindlaid samme arengu tõhusama rahastamise poole. **Euroopa välisinvesteeringute kava**,⁷ mis esitati 2016. aastal, pakub asjaomaste avaliku ja erasektori üksuste asjatundlikkusele toetudes innovatiivse lahenduse, kuidas kaasata arenguvaldkonnas era- ja avaliku sektori rahastamisallikaid, mis on täienduseks traditsioonilisele, toetuste vormis abile. Euroopa välisinvesteeringute kava keskmes on **Euroopa Kestliku Arengu Fond**,⁸ mille puhul võetakse arvesse kogemusi seoses Junckeri kava ja Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondiga⁹ ning aastakümne pikkust kogemust segarahastamistoimingute alal kolmandates riikides, mille puhul on erasektori vahendeid kaasatud innovatiivsemate ja suurema riskiga investeeringutesse.

Euroopa Kestliku Arengu Fondi aluseks on selle tunnistamine, et avaliku ja erasektori investeeringud on olulised kestlikku arengut edendavad tegurid, et erainvesteeringud võivad täiendada avaliku sektori kulutusi ja et kestliku arengu puhul võivad partneriteks olla ettevõtjad, millest on kasu kõigile. Praeguse mitmeaastase finantsraamistiku kohaselt kujutab välisinvesteeringute kava endast integreeritud paketti Aafrikas ja ELi naabruses investeeringute rahastamiseks ning eeldatakse, et selle raames kaasatakse investeeringuid vähemalt 44 miljardi euro eest. Koos liikmesriikide samaväärse panusega või muudest allikatest pärit vahenditega võib kava toel kaasata kaks korda rohkem vahendeid – kuni 88 miljardit eurot. Kava raames esitati esimestes investeerimisprojektide esitamise üleskutsetes taotlusi võimalustest rohkem ning segarahastamistoiminguid, milles kombineeritakse toetusi ja laene, on juba intensiivistatud. Praegu viiakse esimesi programme kohapeal ellu ja näha on juba konkreetseid tulemusi¹⁰. 20. juunil 2018 kiideti heaks esimesed ELi tagatisega investeerimisprogrammid Aafrikas ja ELi naabruses, millega muu hulgas tagatakse taskukohastele pangalaenudele juurdepääs haavatavatele isikutele, kellel praegu on raskusi taskukohaste määradega raha laenamisel, ning võimaldatakse üle 25 000 väikesel ettevõtjal pääseda juurde mobiilsetele kontodele ja pikaajalisele krediidile. Need tagatised, mille suurus on ligikaudu 800 miljonit eurot, peaksid aitama kaasata hinnanguliselt 8–9 miljardi euro eest täiendavaid avaliku ja erasektori investeeringuid. **Kuigi need esimesed tulemused on julgustavad, on teadlikkust välisinvesteeringute kavast vaja suurendada ja selle rakendamist kohapeal veelgi kiirendada näiteks sihipäraste teavituskampaniate abil.**

ELi eelarvest toetatavad investeeringud peavad üha rohkem **toetama struktuurireformide elluviimist**. Investeerimine võib olla võimas vahend, mis edendab partnerriikides reforme ja paremat juhtimist ning aitab parandada kaasava majandustegevuse tingimusi, edendades kestlikumaid poliitikameetmeid ja õigusraamistikke, rahvusvahelisi inimõigustealaseid standardeid, sealhulgas tööõiguse põhireegleid ja hoolsuskohustuse nõudeid, ettevõtlust soodustavaid ettevõtluskeskkondi, uusi ärimudeleid ja valitsuse suuremat suutlikkust.

⁷ Komisjoni 14. septembri 2016. aasta teatis „Euroopa investeeringute tugevdamine töökohtade loomiseks ja majanduskasvu saavutamiseks: Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi teine etapp ning uus Euroopa välisinvesteeringute kava, COM(2016) 581 final.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. septembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1601, millega luuakse Euroopa Kestliku Arengu Fond (EFSD), EFSD tagatis ja EFSD tagatisfond (ELT L 249, 27.9.2017, lk 1).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. juuni 2015. aasta määrus (EL) nr 2015/1017, mis käsitleb Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi, Euroopa investeerimisnõustamise keskust ja Euroopa investeerimisprojektide portaali ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1291/2013 ja (EL) nr 1316/2013 – Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond.

¹⁰ Euroopa Komisjon, Euroopa Kestliku Arengu Fondi 2017. aasta tegevusaruanne, 11. juuli 2018 (https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/efds-report_en.pdf).

Õigesti kasutamise korral võib selle vahendi abil tugevdada korrupsioonivastaseid kaitsemehhanisme, parandada riigi rahanduse juhtimist ja tugevdada finantsvaldkonnas reguleerimist. EL peaks peale üksikute investeerimisprogrammide rahastamise suurendama tehnilise abi ja tõhusama poliitilise dialoogi kaudu oma panust ja toetama poliitikameetmeid, mis meelitavad ligi lisainvesteeringuid nii avalikust kui ka erasektorist. See on välisinvesteeringute kava kolmanda samba eesmärk. Tehes partnerriikidega koostööd juhtimise ja regulatiivsete reformide, korrupsiooni ja ebaseaduslike rahavoogude vastase võitluse ning institutsioonide ülesehitamise ja suutlikkuse suurendamise alal, saab EL toetada sellise keskkonna loomist, kus soodustatakse mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu rahastamisele, õigusraamistik on parem nii avaliku kui ka erasektori investeeringute jaoks, riigihankesüsteemid muutuvad tõhusamaks, investeeringud toetavad kohalikku majandust ja töökohtade loomist riigi sees ning edendatakse rahvusvahelisi standardeid. Töökohtade ja majanduskasvu püsimiseks on äärmiselt oluline ka see, et oleks olemas asjakohane projektide reserv.

2.2. Praeguse raamistiku puhul on ruumi suuremaks koostööks ja sünergiaks ...

ELi olemasolev välisinvesteeringute finantsraamistik on viimastel aastakümnetel arenenud. **Euroopa Investeerimispank**¹¹ – ELi pank – keskendub peamiselt ELis asuvatele projektidele, kuid tegutseb liidu poliitika toetamiseks ka liidust väljaspool, toetudes olemasolevatele ELi vahenditele, nagu välislaenude andmise volitus ning Aafrika, Kariibi piirkonna ja Vaikse ookeani investeerimisrahastu. Euroopa Investeerimispanka grupp¹² esitas paralleelselt ELi välisinvesteeringute kavaga majandusliku vastupanuvõime algatuse¹³ ning nägi teatavate riikide, näiteks Ukraina jaoks ette suure investeerimispaketi. Euroopa Investeerimispanka grupp hakkas hiljuti uurima, kas asutada uus arenguvaldkonnaga tegelev tütarettevõte.

Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank¹⁴ on mitmepoolne arengupank, mille enamusaktsionärid on ELi liikmesriigid ja mis keskendub Ida- ja Kesk-Euroopale, Aasiale ja Põhja-Aafrikale. Tänu kohapealsete büroode võrgustikule omab ta märkimisväärset kohalikku asjatundlikkust ja ta tegeleb koos partneritega ka poliitikakujundamisega, muu hulgas toetades reforme.

Lisaks on paljudel liikmesriikidel oma riiklikud arengupangad või asutused,¹⁵ mis aitavad kaasa liidu poliitika ja sellega seotud operatiivmeetmete elluviimisele kohapeal. Üha enam suureneb ka piirkondlike arengupankade arv.

Need turul tegutsejaid kaasavad praegu arenguvaldkonnas välislaenudest suurima osa, ja mis puudutab näiteks geograafilist ulatust, ärimudelit või ekspertide kohalolu tegutsemisriigis, siis on neil erinevad volitused, suutlikkus ja asjatundlikkus. On häid näiteid riikide- ja asutustevahelisest koostööst, nagu ELi väliskoostöö segarahastamise platvorm (EUBEC¹⁶). Mõnel juhul aga konkureerivad turul tegutsejaid ELi-väliste investeeringute ja ELi eelarvest toetatavate tagatiste pärast, mitte ei ürita luua kasulikku sünergiat ja täiendavust.

¹¹ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 308 ja protokoll nr 5.

¹² Euroopa Investeerimispank ja Euroopa Investeerimisfond.

¹³ http://www.eib.org/attachments/thematic/eib_economic_resilience_initiative_en.pdf

¹⁴ <https://www.ebrd.com/news/publications/institutional-documents/basic-documents-of-the-brd.html>

¹⁵ <https://www.edfi.eu/members/meet-our-members/>

¹⁶ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=2852>

Selle probleemi lahendamiseks peaks suurema sünergia ja tõhususe saavutama suhteliselt kiiresti olemasolevas raamistikus, näiteks olemasolevate individuaalsete partneritest finantsasutuste asjakohase **piirkondliku ja valdkondliku spetsialiseerumise** või Euroopa Investeerimispanka ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga **ühisalगतuste** kaudu, mis võib olla üks viis kahe institutsiooni asjatundlikkuse ärakasutamiseks, tõrjumata muid tegutsejaid turult eemale. Euroopa Investeerimispank ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank teevad praegu Lääne-Balkani riikide investeerimisraamistikus¹⁷ koostööd ühise fondi juhtimisel, mis näitab, et sellist koostööd juba tehakse ja et see on võimalik. Riiklikud arengupangad ja asutused, ning kui see on asjakohane, rahvusvahelised partnerid võivad samuti tulevase koostööga ühineda.

2.3. ... ja poliitika tugevamaks juhtimiseks

ELi peaks üritama tagada veelgi tugevama poliitika juhtimise eesmärgiga maksimeerida välistegevuse ja konkreetsemalt arengukoostöö poliitikavahendite mõju, et tagada, et tema poliitikaeesmärgid ja -sihid kajastuksid järjekindlalt kõigis rakendusetappides. See on väga oluline maksumaksjate raha võimalikult tõhusaks kasutamiseks ja ELi välispoliitika muude valdkondadega täieliku kooskõla saavutamiseks. ELi poliitikaeesmärkide saavutamisel saab tõhusust suurendada nii, et suurendataks mitmesuguste rakenduspartnerite rakendatavate meetmete kooskõla. Olemasolevate konsulteerimismehhanismide läbivaatamine, mis on käimas, peaks selle eesmärgi saavutamisele kaasa aitama.

2.4. Parem ELi-sisene koostöö rahvusvahelistes finantsasutustes

Igal juhul on äärmiselt oluline kiiresti tagada ELi parem eelnev kooskõlastamine asjaomastes rahvusvahelistes finantsasutustes, mida seni ei ole piisavalt tehtud. Liikmesriigid ja liit on esindatud rahvusvaheliste finantsasutuste juhtimisstruktuuride eri koosseisudes. ELi arengu rahastamise eesmärgid saab saavutada ainult siis, kui tegutsetakse ühiselt ja üksteisega kooskõlas. See kehtib eriti Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga puhul. Pärast Ühendkuningriigi lahkumist Euroopa Liidust langeb ELi ja liikmesriikide osalus Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangas 62,8 %-lt 54,3 %-le, mistõttu muutub ELi seisukoha tugev kooskõlastamine enne panga direktorite nõukogu koosolekuid veelgi olulisemaks¹⁸. Liikmesriikide ja komisjoni vaheline suurem eelnev kooskõlastamine võib pikemas perspektiivis sillutada teed Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga põhikirja muutmisele, mis võimaldaks panga direktorite nõukogus ühishääletust kõigi ELi liikmesriikide nimel.

3. ELi välisinvesteeringute tegemise suutlikkuse suurendamine keskpikas perspektiivis

3.1. Ettepanek naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamist vahendi kohta

¹⁷ Lääne-Balkani riikide investeerimisraamistik loodi 2009. aastal Euroopa Komisjoni, Euroopa Nõukogu Arengupanga, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga ning Euroopa Investeerimispanka ja mitme kahepoolse rahastaja ühisalgatusena. See on piirkondlik segarahastamisvahend, mis toetab ELi laienemist ja sotsiaal-majanduslikku arengut Albaanias, Bosnias ja Hertsegoviinas, Kosovos, endises Jugoslaavia Makedoonia vabariigis, Montenegros ja Serbias.

¹⁸ Panga suurimad ELi-välised aktsionärid on Ameerika Ühendriigid (10,10 %), Jaapan (8,60 %), Venemaa Föderatsioon (4,04 %), Kanada (3,43 %), Türgi (1,16 %). Hiinal on 0,10 % aktsiatest.

Komisjoni poolt 2018. aasta juunis järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekute hulgas esitatud tulevast **naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendit**¹⁹ käsitleva ettepaneku aluseks on samuti mõju maksimeerimise idee ja põhimõte. Selle vahendi raamistik kajastab ELi geograafilisi ja valdkondlikke prioriteete ja tagab, et ELil on nüüdisaegne, võimas, kiire ja paindlik vahend ELi välistegevuse raames kestliku arenguga tegelemiseks. Seepärast lähtutakse selles ettepanekus arengukoostöö rakendamise käsitlemisel konkreetse olukorra jaoks sobivaimast vahendist, nagu toetused, eelarvetoetus, rahastamisvahendid, finantstagatised või nende kombinatsioon. Uue kavandatud vahendi puhul võetakse üle välisinvesteeringute kava mudel ja kasutatakse sama innovatiivset lähenemist arengu rahastamisele, seda laiendatud Euroopa Kestliku Arengu Fond+ (EFSD+) ja uue kuni 60 miljardi euro suuruse välistegevuse tagatise kaudu²⁰. Selles raamistikus integreeritakse olemasolevad sätted Euroopa Kestliku Arengu Fondi, Euroopa Investeerimispannga välislaenu andmise volituse ja välistegevuse tagatise kohta.

Uue vahendiga hakatakse segarahastamist, tagatise ja muid välisinvesteeringuid toetavaid finantstehinguid pakkuma tunduvalt rohkem. Aafrikale, ELi naabrusele ja Lääne-Balkani riikidele pööratakse ka edaspidi erilist tähelepanu, kuid tagatist laiendatakse geograafiliselt. Koos erasektoriga ja tänu mitmekordistavale mõjule võib see kaasata ajavahemikul 2021–2027 investeeringutena kuni pool miljardit eurot. ELi vahendite kõige tõhusama haldamise tagamiseks ja ELi tagatise mahu olulisest kasvust tulenevalt eeldab see olemasoleva raamistiku kohandamist.

3.2. Euroopa tugevdatud finantsraamistik

EFSD+ eesmärgid eeldavad välistegevuse finantsraamistikku, mis võimaldab sõnastada ja viia ellu tõhusaid projekte, rakendades samal aja ELi strateegilisi poliitikasuuniseid. Sellest tulenevalt on komisjoni 2018. aasta juunis välja pakutud raamistiku sees vaja praeguse killustatuse tõttu tugevamat finantsraamistikku.

Selleks et ELi rahastamisvahendid saavutaksid Euroopa Parlamendi ja nõukogu seatavad poliitikaeesmärgid, peaks EL üritama tagada poliitika tugevama juhtimise ja kontrollimise, et edendada maksumaksjate raha võimalikult tõhusat kasutamist nii geograafiliste kui ka valdkondlike prioriteetide puhul. Järgmises mitmeaastases finantsraamistikus võib selle väljenduseks olla **ELi välisinvesteeringute platvorm**, mis toob kõik turul tegutsejad, kellel on välisinvesteeringutel ELi tagatised, kokku üheainsa raamistiku alla, mis on loodud lähtudes järgmistest põhimõtetest.

- **Esimesel tasandil** määratakse investeeringute jaoks kindlaks prioriteetsed sektorid ja geograafilised piirkonnad. Need määratakse kindlaks **mitmeaastase planeerimise** käigus, lähtudes liidu välistegevuse eesmärkidest, nagu on nähtud ette määrusega, millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend.
- **Teisel tasandil** juhitakse ELi tagatise kasutamist. **Tagatise haldamine on komisjoni ülesanne**. See hõlmab tagatise kasutamise heakskiitmist (sealhulgas kontrollitakse, kas projektide reservid vastavad poliitikale), ELi eelarve kaitsmiseks mõeldud riskiparameetrite kindlaksmääramist ja jälgimist ning tagatise kasutamise üldist

¹⁹ COM(2018) 460 final, 14. juuni 2018.

²⁰ See summa on nähtud ette ka selleks, et rahastada ELi makromajandusliku finantsabi meetmeid, et toetada riike, kus on maksebilansikriis (aastatel 2021–2027 kuni 14 miljardit eurot).

juhtimist²¹. Komisjoni eesmärk ei oleks teha üldiseid pangandustoiminguid ja ta ei hangiks ega dubleeriks komisjoni sees mujal olemasolevat tehnilist asjatundlikkust. Kooskõlas poliitilisel tasandil seatud prioriteetidega kindlaks määratud mitmesuguste projektide / projektide reservide riski peaks hindama **riskihindamisrühm**²².

Finantsmääruse²³ asjakohaste sätete kohaselt on EFSD+ eraldised osa liidu ühisest eraldisfondist ja nende järgi tuleb enne 30. juunit 2019 teha sõltumatu eksperdihindamine selle kohta, kellele usaldada ühise eraldisfondi varade finantsjuhtimine.

- **Kolmandal tasandil** tehtaks kohapeal investeringuid ja esitatakse projektide reservid hindamiseks. Euroopa Investeerimispangal ja muudel arengu rahastamise asutustel peaks nende asjatundlikkusest lähtuvalt ning nende endi nõuetekohase hoolsuse korda ja juhtimisprotsessi kohaldades olema juurdepääs ELi tagatisele, et viia ellu projekte, mis pakuvad ELile kohapeal suurimat lisaväärtust. Koostöö edendamine kõlblike vastaspoolte hulgas on nähtud ette juba naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi ettepanekus²⁴. Konkreetsete piirkondade või sektorite ühisalgatuste mudel oleks kasulik. Olemasolevate vahendite tulemusliku, tõhusa ja õiglase kasutamise üle otsustamisel hindab komisjon eri asutuste koostöös loodud projektide reservi positiivselt.

Platvormi tööd hakkab juhatama komisjon, kes tagab koos teiste osalistega koordineerides, et investeerimisotsuste ulatus, koht ja aeg on seatud investeerimisprioriteetide ja ELi üldiste välispoliitika eesmärkidega kooskõlas

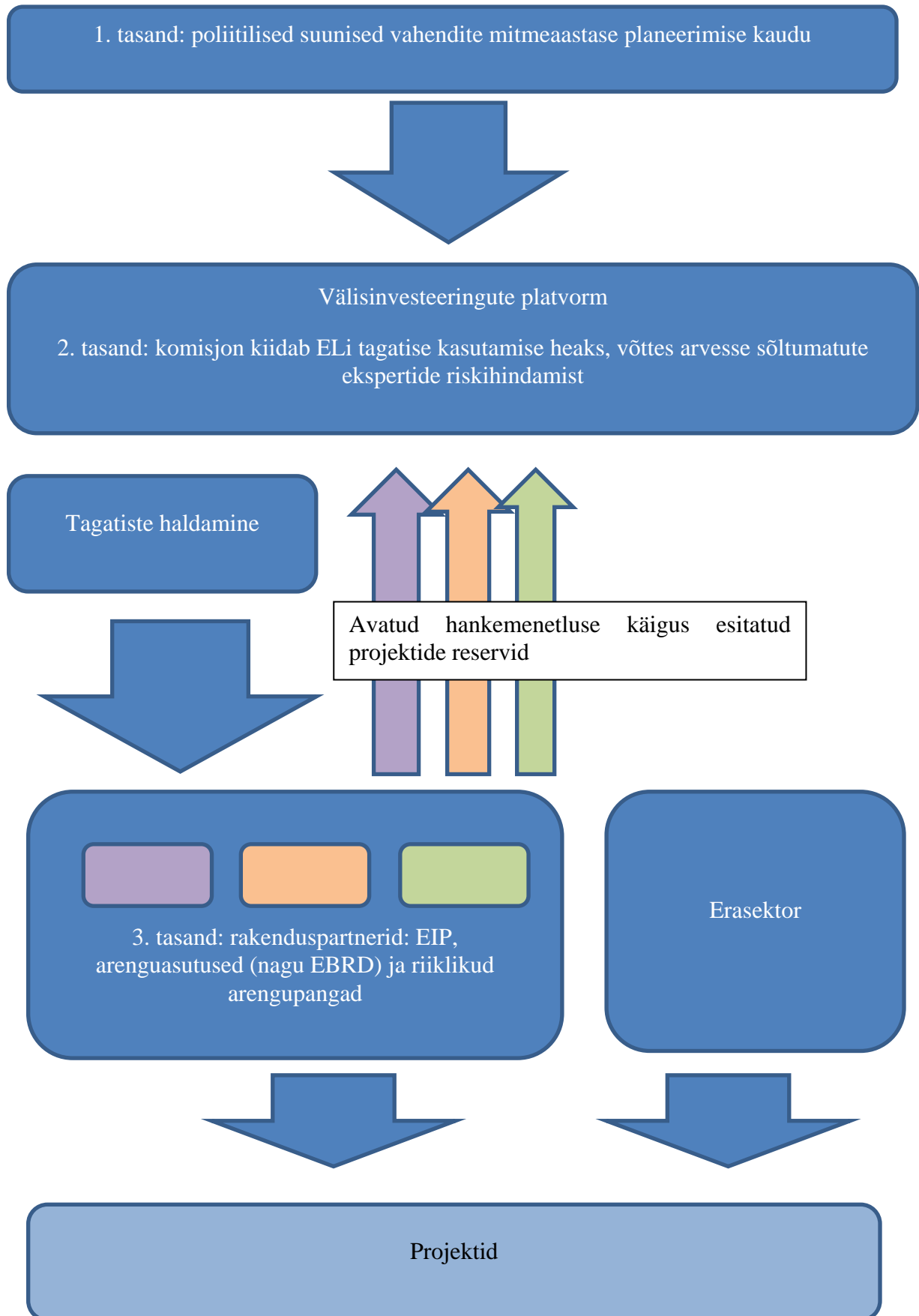
²¹ 14. juuni 2018. aasta naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi loomist käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku VI lisa, COM(2018) 460 final.

²² Sellise riskihindamisrühma puhul tuleks kõne alla mitu mudelit. Näiteks võivad komisjoni nõustavad sõltumatud eksperdid olla i) hankemenetlusega erasektorist välja valitud ja töötada konkurentsivõimelise tasu eest väliskonsultantidena või ii) saadetud rakenduspartnerite (arengu rahastamise asutused ja riiklikud arengupangad) poolt. Viimasel juhul ei tohiks ekspert võimaliku huvide konflikti vältimiseks hinnata selle asutuse projekte, kust ta tuleb.

²³ 14. juuni 2018. aasta naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi loomist käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku (COM(2018) 460 final) artikli 26 lõige 5 ja liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid käsitleva määruse (EL, Euratom) 2018/1046 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1) artikkel 212.

²⁴ 14. juuni 2018. aasta naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi loomist käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku artikli 27 lõige 5, COM(2018) 460 final.

Tugevdatud raamistik Euroopa Liidu välisinvesteeringute jaoks

4. Järeldused

Aafrikas, ELi naabruses ja mujal maailmas on paljud investeringutega seotud probleeme ja võimalusi ning need ei luba viivitada. Need eeldavad, et EL fookustab oma poliitiliste ja poliitikaeesmärkide ja -sihtide poole püüdlisel oma meetmed ja kasutab olemasolevaid vahendeid, asutusi ja turul tegutsejaid võimalikult tõhusalt. Kuigi on mõtet arutada strukturesemate ja põhjalikumate reformide elluviimist pikemas perspektiivis, on komisjon seisukohal, et lühikeses perspektiivis peaks tegevus keskenduma sellele, et muuta olemasolev süsteem võimalikult tulemuslikuks ja toimivaks.

Sel eesmärgil on määratud kindlaks järgmised prioriteedid ja meetmed.

- *Kõiki Euroopa partnereid kutsutakse üles tugevdama koostööd, et aidata kaasa liidu välistegevuse poliitika elluviimisele täielikus kooskõlas liidu poliitiliste eesmärkide ja strateegiliste huvidega.*
- *Kõiki asjaomaseid partnereid kutsutakse üles kiirendama välisinvesteeringute kava rakendamist. Kavast teadlikkust suurendatakse sihipäraste teavitusemeetmete abil.*
- *Tunnistades, et Euroopa Investeeringupangal kui ELi pangal on privilegeeritud roll, kutsutakse EIP gruppi ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanka koos muude turul tegutsejatega, kui see on asjakohane, uurima välisinvesteeringute kava käimasoleva rakendamise ja tulevase naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi raames võimalust tekitada lisasünergiat näiteks erieesmärkidega ühisalgatuste abil.*
- *Euroopa Parlamenti ja nõukogu kutsutakse üles jõudma järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames kokkuleppele naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi ettepaneku peamistes parameetrites.*
- *Selle rakendamiseks tuleks luua Euroopa tugevdatud finantsraamistik Euroopa Liidu rahaliste välisinvesteeringute jaoks.*
- *Luua tuleks koostöömehhanism, mis tagaks, et ELi liikmesriikide seisukohad on eriti Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangas paremini kooskõlastatud.*

Toetudes 2018. aasta alguses toimunud kasulikele aruteludele, kutsub komisjon 2018. aasta oktoobris kokku kõik asjaomased turul tegutsejad, sealhulgas liikmesriigid, arengu rahastamise asutused ja muud sidusrühmad, et eespool osutatud prioriteedid võimalikult kiiresti ellu viia, mõjutamata naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi ettepanekut puudutavat käimasolevat seadusandlikku menetlust või laiemaid arutelusid seoses pikaajalise Euroopa finantsraamistikuga arengu jaoks.